

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 2. Baptismi obligatio solùm incoëpit post passionem &
resurrectionem Christi; imò probabilius, solùm post Evangelium in die
Pentecostes solemniter promulgatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

6 Hic tamen de Baptismo fluminis & sanguinis non agimus, sed de Baptismo fluminis, seu aquae, qui solus est Sacramentum. Quod licet Estius existimet à Christo institutum fuisse, cum Nicodemus dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*, Joan. 3. Alensis verò (cum Tertulliano, Chrylolo, Theophylacto, Ruperto) post mortem & resurrectionem, quando discipulis Matth. 28. dixit: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c.*

7 Verior est sententia Nazianzeni orat. 39. Cyrilli nostri Alexandrini l. 2. in Joan. Augustini epist. 180. necnon tr. 13. & 15. in Joan. S. Thomæ q. 66. a. 2. Catechismi Romani, & Doctorum Scholasticorum communiter, Baptismi Sacramentum à Christo tunc institutum fuisse, cum à Joanne in Jordane baptizatus fuit. Id enim suadet ratio S. Thomæ, quòd utique hoc Sacramentum tunc institutum fuerit, dum vim accepit suos producendi effectus. Sed eam vim accepit, dum Christus baptizatus fuit. Tunc enim aqua contactu corporis Christi consecrata, in Baptismi materiam est destinata, prout sancti Patres communiter tradunt. *Baptizatus est ergo Dominus* (ait Ambrosius l. 2. in Luc.) *non mundari volens, sed mundare aquas, ut abluta per carnem Christi, quae peccatum non cognovit, Baptismatis jus haberent.* Similiter Augustinus serm. 36. de temp. *Ex quo Salvator in aqua se merxit, ex eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium venas mysterio Baptismatis consecravit: Et quisquis ibi baptizari voluit, non iam illum mundi aqua diluit, quam Christi unda purificat. Salvator autem ideo baptizari voluit, non ut sibi munditiam acquireret, sed ut nobis fluente mundaret.* Et serm. 29. de temp. *In Jordanis undis, aquas ad reparationem humani generis sub Baptismo consecravit. . . omnibus aquis benedictionem dedit, quando in Jordanis alveum unica ac singulari pietate descendit. Tunc enim. . . tactu membra tinguntur, & fluente ditantur. Vitalem gratiam, non corpus ex flumine, sed flumen mutuatur ex corpore. Descendere in se fontem suum felix unda miratur, sub uno momento remedia aeterna concipiens.* Et S. Maximus homil. 6. de Baptismo Christi: *Hodie Christus B. Joannis ministerio, fluente Jordanis benedictione proprii Baptismatis consecravit.* Et homil. 7. *Quòd fluente Jordanis baptizatur Jesus, aquae nostro Baptismati consecrantur. . . Baptizatur. . . ut aquas ipse sanctificet. Baptizatur novus homo, ut novi Baptismatis constituat Sacramentum.*

8 Enimverò Baptismi Sacramentum ante Christi Passionem & Resurrectionem institutum fuisse, certum est ex Augustini sententia tract. 5. in Joan. dicente, quòd Apostoli, ipse etiam Judas, ante Christi Passionem baptizaverint, non Baptismo Joannis, sed Christi: *Baptisma quod dabatur à Petro, Christi est, & quod datum est à Juda, Christi erat. Dedit Judas, & non baptizatum est post Judam. Dedit Joannes, & baptizatum est post Joannem. Quia si datus est à Juda, Baptismus Christi erat. Quod & Joannis 3. Evangelista significat, dicens, quòd Christus baptizabat, non per seipsum, sed per discipulos. Sequitur enim cap. 4. *Quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus. Ut enim Augustinus observat tr. 15. in Evang. Joan. Jesus baptizabat, & non baptizabat. Baptizabat, quia ipse mundabat. Non baptizabat, quia non ipse tingebat. Præbebant discipuli ministerium corporis, præbebat ille adiutorum majestatis.* Quòd autem Baptismus ille, quem Christus per discipulos suos contulit, non Joannis fuerit, sed Christi, idem Evangelista satis aperte significat, dum ait, quòd Christus baptizabat per*

discipulos. Neque enim Christus, sed Joannes per discipulos Christi baptizasset, si Joannis, non Christi Baptismus discipuli contulissent. Nec hoc dato discipuli Joannis conqueti fuissent de eo quòd discipuli Christi baptizarent: *Facta est questio ex discipulis Joannis de purificatione, seu Baptismo.* Cùm honorificum fuisset Joanni, quòd Baptismo suo baptizarent Christi discipuli.

Quòd autem institutum non fuerit in privato cum Nicodemus colloquio: *Nisi quis renatus fuerit, &c.* ratio est, quia tunc primum collata non fuit aquae virtus spiritualiter mundandi & regenerandi; utpote jam ante collata in Jordane, ut supra ostensum est. Tunc ergo facta non fuit Baptismi institutio, sed facta: institutionis & necessitatis Baptismi declaratio.

Quòd etiam institutum non fuerit in cruce, 10 quando de latere Christi fluxerunt sanguis & aqua; multò minus post Resurrectionem, sed ante Passionem: ratio est, quia Christus ante Passionem suam in ultima cena instituit Eucharistiam, & Ordinem, ut constat ex Trid. sess. 22. cap. 2. Congruum autem fuit, Baptismum, utpote januam aliorum Sacramentorum, ante reliqua Sacramenta institui. Unde Nazianzenus orat. 4. Imperfectus, seu Joannes nos Hierosolymitanus in Matth. c. 3. Hieronymus ibidem, S. Thomas q. 38. a. 6. aiunt, Christum baptizasse Joannem eo die quo à Joanne baptizatus fuit.

Nec S. Leo contrariatur, dum in epist. ad E. 11 piscopus Siciliae ait, *Christum regenerationis potentiam sanxisse, quando de latere ipsius profuxerunt sanguis redemptionis, & aqua Baptismatis.* Neque enim Leo dicit Christum regenerationis potentiam instituisse, sed sanxisse, id est moriendo firmasse & stabilivisse. Ed quòd morte, & passione sua pretium perfolveret redemptionis nostrae, unde provenit vis, efficacique Baptismi. Dum autem in eadem epistola significare videtur, Baptismum fuisse post resurrectionem institutum, Matth. 28. dum Christus dixit: *Euntes ergo nunc docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c.* hoc referri non debet ad primam institutionem, sed ad datum discipulis præceptum ac potestatem baptizandi per totum mundum.

CAPUT II.

Baptismi obligatio solum incipit post passionem & resurrectionem Christi; imò probabilis, solum post Evangelium in die Pentecostes solemniter promulgatum.

Priorem partem tradit Catechismus Romanus 12 p. 2. §. 1. post S. Thomam q. 66. a. 2. ubi sic: *Necessitas utendi Sacramento Baptismi, indicata fuit homini post passionem & resurrectionem. Tum quia in passione Christi terminata sunt figurata Sacramenta, quibus succedit Baptismus, & alia Sacramenta nove legis. Tum etiam quia per Baptismum configuratur homo passioni & resurrectioni Christi, in quantum moritur peccato, & incipit novam vitam. Et ideo oportuit Christum prius pati & resurgere, quam hominibus indicetur necessitas se configurandi morti & resurrectioni ejus.*

Ratio posterioris partis sumitur ex Tridentino 13 sess. 6. cap. 4. dicente, quòd *justificatio, post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest.* Nec certè Baptismi necessitas ante solemnem Evangelii promulgationem (quæ facta est in die Pentecostes) legitur ab Apostolis promulgata. Cùm igitur lex non obliget antequam promulgetur, lex Baptismi non obligavit ante Pentecostem. Si enim ante obligasset, necessitas Baptismi in re, vel in voto ad justifi-

justificationem, ante Evangelii promulgationem currens. Non solum igitur post Evangelium promulgatum, ut dicit Tridentinum, sed & ante illius promulgationem currens. Cur autem potius, quam ceteræ obligationes Evangelicæ?

14 Si dicas, legis Evangelicæ obligationem crepisse statim ac Mosaicæ fuit extincta; adedque statim post Christi Passionem & Resurrectionem, per quam lex Mosaicæ vim suam amisit, juxta illud S. Thomæ 1. 2. q. 103. a. 3. ad 2. *Mysterium redemptionis humani generis completum fuit in Passione Christi: unde tunc Dominus dixit, consummatum est... Et ideo tunc totaliter cessare debuerunt legalia, quasi jam veritate eorum consummata. In cujus signum in Passione Christi velum templi legitur esse fissum.* Matth. 27.

Contra: legis Evangelicæ obligatio incipere non potuit ante ipsius promulgationem. Cum promulgatio fit de ratione legis. Lex quidem Mosaicæ vim suam amisit in morte Christi, sed non ideo lex Evangelicæ obligare cepit in morte Christi; sed tunc demum, cum in die Pentecostes solemniter promulgata fuit, ita ut tempore quod medium fuit inter mortem Christi & Pentecostem, nec lex vetus ita extincta fuerit quin observari poterit, nec lex nova adhuc necessario fuerit observanda. Neque enim ante Pentecostem Evangelium populis fuit ab Apostolis prædicatum. Neque lex nova promulgari debuit, nisi post consummationem omnium mysteriorum Christianæ Religionis, quæ demum in die Pentecostes, vel ad summum in die Ascensionis completa fuerunt. In die verò Pentecostes Petrus Apostolorum Princeps cum omnibus conditionibus requisitis Evangelium promulgavit in prima sua concione quam Lucas enarrat, Act. 2. Nam concio ista (ut Bellarminus observat l. 1. c. 5. de Sac. Bapt.) *habita fuit in urbe regia Hierosolymorum, præsentibus omnibus hominibus omnium nationum, ut Lucas testatur, à summo Præcone Evangelii, qui erat Apostolus Petrus, & in ea concione comprehensa sunt præcipua capita totius doctrinæ Evangelicæ. Denique continuo etiam cepit usus Sacramentorum.*

CAPUT III.

Materia remota Baptismi.

15 Duplex est materia Baptismi, sicut & reliquorum Sacramentorum, remota scilicet & proxima. Materia remota est aqua naturalis, uti Christus significavit Joan. 3. cum dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Sicque Ecclesia semper intellexit, & tradidit. Neque enim alia aqua, quam naturali, Apostolos baptizasse, argumento est, quòd Act. 8. cum Eunuchus Candacis Reginae Æthiopiae baptizari vellet, inventa aqua, dixit Philippo: *Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? ... Et descenderunt uterque in aquam; Philippus, & Eunuchus, & baptizavit eum.* Cùmque Act. 10. Petrus cum fidelibus vidisset, Gentes accepisse Spiritum sanctum, materiam Baptismi aquam designat, dicens: *Numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum sanctum acceperunt, sicut & nos? Quasi dicat non esse, cur ipsis conferri non possit Baptismus, cum aqua non desit, quæ baptizentur.* Merito proinde Tridentinum sess. 7. can. 2. anathema dicit ei, qui dixerit, *aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi; atque ideo verba illa D. N. J. C. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. ad metaphoram aliquam detorsit.*

16 Per aquam verò naturalem, omnis aqua intelligitur, quæ communi usu & sensu hominum, est & vocatur aqua, simpliciter & sine addito, sive ea maris sit (inquit S. Carolus Borromeus in instruct. de Baptismi administ. act. Eccles. Me-

diolan. p. 4.) *sive fluvii, sive paludis, sive prætis, sive fontis, quæ sine ulla adjunctione aqua dici solet.* Nec ita admixta alteri corpori, ut amplius non sit aqua, sed aliquid aliud, ut sudor, saliva, lachrymæ, cerevicia, jusculum in quo coctæ sunt carnes, atramentum, &c. *Aliis autem liquoribus aut aquis, quæ ex floribus, herbis, aliisve istius generis exprimantur, eliciunturve, Baptismus confici non posse, Pastor populum docebit.*

17 *Si fortè aqua admisceatur in tam parva quantitate alicui corpori, quod compositum magis sit aliud, quam aqua, (sicut lutum magis est terra, quam aqua) non potest fieri Baptismus,* ait S. Thomas q. 66. a. 4. *secus si admisceatur in tam magna quantitate, ut re & nomine adhuc sit aqua, ut aqua lutosa.*

18 Proinde non licet, etiam in extrema necessitate, baptizare in alia materia, quam in aqua, v. g. in vino, vel sanguine; quiddam Lutherus interrogatus num sufficiente aqua liceret baptizare in vino, in colloquio Symposiæ c. 17. respondit baptizari posse in omni liquore, ex quo balneum confici potest. Ex quo consequens foret, posse in sanguine humano, vel porcino; ex quo balneum confici posse constat ex historia Constantini Magni.

19 In dubio verò, an liquor (qui ad manum habetur) sit aqua naturalis, an non? tamen si alia aqua hic & nunc haberi non possit, non licet extra necessitatem baptizare. Tamen in extrema necessitate liceat, imò oporteat (sub conditione) baptizare in materia dubia, dum certa haberi non potest. Quia Sacramentum potius exponendum est periculo nullitatis, quam homo periculo, imò certitudini damnationis. Sed & aegro periclitanti succurrendum medicinâ dubiâ, potius quam nullâ. Denique *non intervenit temeritas præsumptionis, ubi est diligentia pietatis, cap. si nulla de Consecr. dist. 4.*

20 Scelus tamen in q. dist. 3. q. 2. sapienter observat, quòd quando possibilitas adest, via tutissima eligenda est. Si non adest possibilitas, via tutissima proxima tenenda est. Cessante impossibilitate, cautè suppiendum, quòd impossibilitas prohibebat.

21 Sed quid de aqua rosacea? in eane baptizare licet, & sub conditione oportet, in extrema necessitate, alia certiori aqua deficiente? Affirmo cum Putano ad q. 66. S. Thomæ a. 4. Tanne-ro to. 4. disp. 4. q. 1. n. 41. Francisco Farvacquez opusc. de Baptismo c. 2. q. 2. §. 3. ubi sequentia ad id probandum exhibet argumenta non contemnenda.

22 *Quia in extremo periculo, extrema quaque remedia tentanda sunt.* Quare cum hic agatur de extremo periculo, & æterna salute infantis agonizantis, extrema quaque remedia tentanda sunt. Inter quæ merito recensetur aqua rosacea. Cùm multi Theologi profuturum infanti ejusmodi Baptismum piè confidant, nec desint piæ confidentiæ verissima fundamenta.

23 Siquidem valdè verisimile est aquam, è floribus rosarum, subiecto igne expressam, esse veram aquam & naturalem. Quia valdè probabiliter asseritur, elementa verè, & (ut aiunt) formaliter manere in mixtis... Est enim opinio plurimorum Medicorum, Chymicorum, & Philosophorum, Bodini, Dandini, & aliorum, quos hic referre longum foret. Stabilità autem probabilitate hujus opinionis, infero: Ergo etiam probabiliter asseritur in floribus rosarum, quæ sunt corpora mixta, superflitem manere substantiam aquæ veræ & naturalis, quamvis, ut sensisse fertur Averroës, remissam. Infero ulterius: substantia aquæ veræ & naturalis, in floribus rosarum delitescens, & quodammodò dormiens, subiecto igne